

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1169979/36

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שפירא

המבקש: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד משה יצחק אוסדיטשר)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד דוד ביטון)

הנדון: אי-העברת הליך למוותב אחר בשל מניעותו הזמנית של המותב הקבוע מלהחליט בו בשל ערעור המבקש על החלטתו שלא לפסול את עצמו

החלטה

לפניי ספק בקשה (שלא ברורה הגדרת מעמדה המשפטי ומסגרתה) – ספק ערעור שבו מתבקש בית דיננו להורות כי בקשת המבקש שהוגשה לבית דין קמא תידון בפני הרכב אחר ולא בפני זה הדין בעניינם של הצדדים וזאת נוכח החלטת ההרכב הדין בעניין הצדדים לדחות את מועד הדיון בבקשה וכדלהלן.

ביום כ"א באלול התשפ"א (29.8.21) הגיש המבקש לבית דין קמא בקשה בעניין משמורת ילדיהם הקטינים של הצדדים. בית הדין קמא ביקש את תגובת המשיבה לבקשה ואף קבע מועד לדיון בה ליום י"א במרחשוון התשפ"ב (17.10.21), אלא שלבסוף הורה על ביטולו של הדיון נוכח ערעורו של המבקש על החלטתו הקודמת של בית הדין שלא לפסול את עצמו מלדון בעניינם של הצדדים, ובהתאם להוראת חוק הדיינים כי בית הדין יימנע מלדון ומליתן החלטות בעניין הצדדים שעה שתלוי ועומד ערעור שכזה.

המבקש הסבור כי קיימת דחיפות בדיון בבקשתו ומבקש אפוא כי נורה להעביר את העניין לידי הרכב אחר של בית הדין האזורי ואף נורה על קיום דיון בבקשה בתוך שבועה ימים חלף הדיון שבוטל.

דינה של בקשה זו להידחות על הסף בהיותה נטולה בסיס משפטי כלשהו.

ראשית, עניינם של הצדדים נדון בבית הדין האזורי בהתאם לחוק ולתקנות, בית דיננו מוסמך לדון בערעורים על החלטותיו של בית הדין האזורי וליתן החלטות שלא במסגרת ערעור על החלטה מסוימת של הלה – כסעדים נלווים או סעדי ביניים לערעורים שאכן נדונים בפניו, הא ותו לא. החלטה על העברת דיון בעניינו של פלוני מהרכב אחד של בית הדין האזורי למשנהו יכולה להינתן כתוצאה של קבלת ערעור על החלטת בית הדין האזורי עצמו שלא לפסול את עצמו או כהחלטה במסגרת ערעור על החלטתו של בית הדין האזורי בתיק עיקרי כלשהו, שבית דיננו מוסמך לקבוע בו כי הוא מחזיר את הדיון לבית הדין האזורי אך מעבירו לטיפולו של הרכב אחר.

אין מסגרת נורמטיבית אחרת להעברת דיון מהרכב אחד של בית הדין האזורי למשנהו על ידי בית הדין הגדול.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ונוסיף ונאמר: המבקש אכן ערער, כאמור, על החלטת בית הדין האזורי שלא לפסול את עצמו, החלטת בית הדין האזורי לדחות את הדיון בעניינם של הצדדים עד להחלטה בערעור זה, וניתנה על פי בקשת המערער, שביקש שבית הדין יפסיק לדון בעניינם של הצדדים עד למתן ההחלטה בערעור – בית הדין עשה כבקשתו וכפי שקובע החוק. לפיכך ההחלטה שלא לקיים דיון ניתנה כחוק, ועליה עצמה על כל פנים לא הגיש המבקש ערעור או בקשת רשות ערעור (וכדין נהג, שהרי אין עילה לערעור שכזה).

הגשת ערעור על החלטתו של בית דין קמא שלא לפסול עצמו היא זכות העומדת לו למבקש על פי חוק, אולם לניצול זכות זו כמו לניצולה של כל זכות אחרת עשויות להיות השלכות – לענייננו ההשלכה היא עיכוב הדיון בעניינם של הצדדים – והבוחר לנצל את זכותו אינו יכול להלין על אותן השלכות. (כמו כן, המחוקק לא קבע שהשהיית הדיונים בעניינם של הצדדים תקנה עימה זכויות להעברת הדיון בפני מותב אחר).

ולעצם העניין:

הדיון בערעור בסוגיית הפסילה צפוי להתקיים בעוד זמן לא רב, ולאחריו יקרה האחד מן השניים: או שיתקבל הערעור וממילא אכן יועבר הדיון להרכב אחר, או שיידחה וממילא יוכל בית דין קמא בהרכבו הנוכחי לשוב ולדון בעניינם של הצדדים ואזי יקבע מועד חלופי לדיון במקום הדיון שבוטל. הבקשה כי נקבע כבר עתה ומחוץ לדיון בערעור כי הדיון בבית דין קמא יתקיים בהרכב אחר כמוה כניסיון לעקוף את הוראות החוק ואת סדרי הדין ולהביא למעשה לתוצאה שאותה מבקש המבקש לקבל במסגרת ערעורו – בלי להזדקק להכרעה בערעור עצמו, וכן לא ייעשה.

במאמר מוסגר נעיר כי מועדו המקורי של הדיון בערעור הפסלות היה מוקדם יותר, ולו התקיים הדיון במועדו – אילו היה נדחה הערעור יכול היה בית דין קמא לדון בעניינם של הצדדים במועד הדיון המקורי שנקבע בו, ואילו היה מתקבל בלאו הכי היה הדיון מבוטל והעניין היה עובר להרכב אחר. אלא שהדיון בערעור הפסלות נדחה – בהסכמת הצדדים (ואף שבהמשך ניסה המערער, מבקש דנן, לכאורה להציג מצג שווא בעניין זה, ועל כך כבר עמדתי בהחלטה קודמת), ואף מטעם זה אין המבקש יכול להלין על דחיית הדיון בבית דין קמא.

למעלה מן הצורך נוסיף גם כי על אף הצגת העניין כמכוון רק לזירוז ההליכים, היינו לקביעת מועד דיון מוקדם – מה שלא יוכל להיעשות בהרכב הקיים בבית הדין קמא עד לאחר הדיון בערעור הפסלות – ברור למדי שהאמת היא שהמשמעות היחידה של הבקשה היא אכן העברת הדיון להרכב אחר, וזאת שלא במסגרת הנורמטיבית לכך, כאמור.

זאת משני טעמים:

הטעם האחד הוא כי לו לא מצאנו לנכון לדחות את הבקשה על הסף הרי שמחויבים היינו לכל הפחות ליתן למשיבה את זכות התגובה עליה, ומחויבים היינו ליתן לה זמן סביר לתגובה כזו, ועד לקבלת התגובה ולשקילתה ומתן החלטה היינו מגיעים בין כך ובין כך – קרוב לוודאי – למועד קרוב אל המועד שבו יידון ערעור הפסלות עצמו, ומה לנו אפוא לדון בבקשה להעברת הדיון להרכב אחר לפני הדיון בערעור הפסלות ובמנותק ממנו.

הטעם השני הוא כי אף לו החלטנו עתה להעביר את הדיון להרכב אחר לא היינו יכולים להורות על קיום דיון בתוך שבעה ימים כמבוקש. כלל הרכבי בתי הדין האזוריים עמוסים בעבודה ואין סיבה או הצדקה כי נצווה על הרכב מסוים במפגיע ליטול על עצמו תיק חדש, שטרם היה לפניו ושקבלת החלטות מושכלות בו תצריך כמובן גם זמן ללימודו, ולהורות לו לדון בו בתוך

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שבעה ימים. הוראה כזו אינה צודקת, אם תיושם קרוב לוודאי שיבוא הדבר על חשבון בעלי דין אחרים שייאלצו להידחות, ושלא בצדק, וסביר יותר להניח כי גם לא תיושם בפועל.

קרוב לוודאי שהעברת העניין לידי הרכב אחר – בין שתהיה כתוצאה של קבלת הערעור ובין לו הייתה יכולה להיות תוצאה של הבקשה שלפנינו עתה – לא תוכל להביא לדיון מוקדם יותר משיוכל להיות בפני ההרכב הנוכחי אם יוחלט שלא לפוסלו והתיק יחזור אליו.

(הדברים נכונים מלבד עצם הספק, אם לבית הדין הרבני סמכות לדון בתביעה למשמורת ילדים, כשעניינם של הקטינים נידון בבית המשפט לנוער בבקשה להכריזם כקטינים נזקקים).

לפיכך, כאמור, דינה של הבקשה להידחות על הסף.

ניתן לפרסם את ההחלטה בהשמטת שמות הצדדים.

ניתן ביום י"א במרחשוון התשפ"ב (17.10.2021).

הרב שלמה שפירא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה